

پیشگفتار مترجمان

بیش از دو دهه از انتشار نخستین کتاب نوروسایکولوژی بالینی کودک می‌گذرد. رشد فزاینده مقالات و کتاب‌ها در این قلمرو طی این سال‌ها نشان‌دهنده توجه پژوهشگران و متخصصان به این رشته بوده است. پیشرفت‌های اخیر فناوری موجب افزایش درک ما از تحول بهنجار و نابهنجار ساختارهای عصبی شده و تأکید متخصصان بر درک زیربنای عصب‌شناختی کنش‌وری کودک موجب تغییر رویکردهای تبیین رفتار و تمرکز بر ماهیت چندرشته‌ای پدیدایی کنش‌وری بهنجار و مرضی در کودکان شده است.

همزمان با رشد روزافزون توجه به قلمرو علوم عصب‌شناختی، ضرورت سنجش و ارزیابی کنش‌وری تحولی در این حوزه بیش از پیش آشکار شده است. این موضوع نه تنها برای متخصصانی که به فهم زیربنای عصب‌شناختی کنش انسانی علاقه‌مندند و در قلمرو بنیادی علم قرار می‌گیرند، ضروری می‌نمود، بلکه برای متخصصان بالینی مواجه با بیماران و افرادی که کنش بهنجار خویش را از دست داده‌اند، ترغیب‌کننده بود؛ چه نه تنها ارزیابی و سنجش می‌توانست میزان اثربخشی روش‌های درمانی حاضر را مشخص کند، راه را بر فهم پدیدایی، سیر تحول، پیش‌آگهی و ابداع روش‌های جدید درمانی نیز می‌گشود. همچنین برای متخصصانی که با کودکان و نوجوانان کار می‌کردند، امید‌پیشگیری و مداخله زودرس را پدید می‌آورد.

کتاب مرجع نوروسایکولوژی بالینی کودک در چهار بخش و ۳۲ فصل تنظیم شده است. بخش اول با مروری بر تاریخچه نوروسایکولوژی آغاز می‌شود و در ادامه، در قالب نگاهی تحولی و تکاملی به بررسی فرایند تحول رفتار و مغز می‌پردازد و به صورت اختصاصی از جانبی شدن مغز در کودکان و توسعه و تحول کنش‌های عالی مغزی از کودکی تا نوجوانی سخن می‌گوید. در ادامه، نوروسایکولوژی آسیب‌شناسی دوران کودکی، علل و تظاهرات بالینی بدشکلی‌های عصب تحولی، مبانی عصب‌شناختی اختلال‌های یادگیری و آسیب‌های مغزی معرفی شده و در نهایت مشکلات روش‌شناختی و الگوهای استنتاجی رابطه مغز-رفتار در کودکان بررسی می‌شود.

بخش دوم با هدف ارتقای تشخیص‌های نوروسایکولوژیک در حوزه کودکان، مجموعه‌ای از ابزارهای تشخیصی این قلمرو همچون مجموعه آزمون‌های هالستد-ریتان، نبراسکا، کافمن، آزمون‌های حافظه، آزمون‌های شناختی و روان‌شناختی، ابزارهای سنجش رفتار و شخصیت کودک و همچنین آزمون‌های سایکوفیزیولوژیک را معرفی می‌کند.

در بخش سوم، روش‌های مداخله‌ای متنوع مانند استفاده از رویکردهای شناختی عصبی، فنون گوناگون بازتوان بخشی، درمان‌های دارویی دربرگیرنده داروهای محرک، روان‌گردان و... تأثیرات، عوارض جانبی و موارد کاربرد آنها بررسی می‌شوند.

بخش پایانی به چالش‌ها و موضوعات ویژه در حوزه نوروسایکولوژی کودک می‌پردازد. در این بخش، بحث‌هایی درباره جوانب نوروسایکولوژیک سوء مصرف دارو، اختلال نقص توجه-فزون‌کنشی، اختلال‌های فراگیر تحول صورت گرفته است. همچنین پیامدهای رفتاری، تحولی و روان‌شناختی مرتبط با بیماری‌های مزمن پزشکی و عفونت HIV بررسی شده است. در نهایت، موضوع‌های خاصی همچون نوروسایکولوژی جنایی کودک، سازگاری کودک با اختلال عصب‌شناختی، مبانی نوروسایکولوژیک اغما مطرح و الگوی جدیدی در حوزه نوروسایکولوژیک معرفی می‌شود.

امید است مباحث وسیع و جامع این کتاب، شوق پژوهش در حوزه نوروسایکولوژی بالینی را بیش از پیش برانگیزد و مورد استفاده روان‌شناسان بالینی، روان‌پزشکان، متخصصان عصب‌شناختی کودک، پزشکان متخصص کودک و دیگر علاقه‌مندان به حوزه تحول کودک قرار گیرد.

همه تلاش مترجمان این اثر بر آن بوده است که از ذکر واژه‌های انگلیسی در متن ترجمه خودداری نمایند و از معادل‌های فارسی مناسب و هماهنگ با دیگر متون ترجمه‌شده در این زمینه استفاده کنند، اما خوانندگان محترم می‌دانند که کشور ما در حوزه نوروسایکولوژی بالینی در ابتدای راه است و شمار کتاب‌های ترجمه شده در این قلمرو اندک‌اند. بی‌شک نظر متخصصان و پژوهشگران در مورد این ترجمه می‌تواند راه را برای ویرایش بعدی این کتاب در آینده هموار سازد. در اینجا لازم می‌دانیم از همکارانی که در پدیدآیی این اثر سهمیه بوده‌اند و همچنین مسئولان و کارشناسان محترم دانشگاه شهید بهشتی و سازمان سمت صمیمانه سپاسگزاری کنیم.